

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje evropský platební rozkaz

COM (2004) 173 final/3 – 2004/005 COD

(2005/C 221/16)

Dne 6. dubna 2004 se Rada v souladu s článkem 95 Smlouvy o založení Evropského společenství rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje evropský platební rozkaz

Předsednictvo Výboru pověřilo Specializovanou sekci „Jednotný trh, výroba a spotřeba“ přípravnými pracemi Výboru k tomuto tématu.

Vzhledem k naléhavosti tohoto úkolu jmenoval Evropský hospodářský a sociální výbor pana PEGADO LIZ hlavním zpravodajem a přijal na svém 414. plenárním zasedání, které se konalo 9. a 10. února 2005 (zasedání ze dne 9. února), následující stanovisko v poměru 73 hlasů pro, 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Předmět návrhu

1.1 Návrhem nařízení, kterým se zřizuje evropský soudní platební rozkaz ⁽¹⁾, Komise pokračuje v řadě iniciativ postupně vytvářejících a rozvíjejících oblast svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, odstraňujících překážky a pomáhajících usnadnit občanskoprávní řízení na evropské úrovni, jak je konkrétně stanoveno v jejím akčním plánu přijatém Radou pro spravedlnost a vnitřní záležitosti dne 3. prosince 1998 ⁽²⁾.

1.2 Tento návrh splňuje jeden z klíčových záměrů Zelené knihy ze dne 20. prosince 2002 ⁽³⁾. Dalším záměrem zavedení evropské procedury pro spory o malé pohledávky se Komise zabývá zvlášť.

1.3 S cílem zřídit evropský platební rozkaz vzala Komise v úvahu připomínky a doporučení Evropského parlamentu, respektive EHSV, ohledně výše uvedené Zelené knihy a nyní předkládá návrh nařízení, kterým se zřizuje jednotný platební rozkaz použitelný v celé Evropské unii.

1.4 Základem této iniciativy Komise je skutečnost, že se systémy občanského procesního práva členských států liší, což v případě přeshraničních sporů vede k vysokým nákladům a průtahům, které se mohou stát nepřiměřené, zejména v případech sporů o vymáhání nesporných dluhů.

1.5 Komise se rozhodla rozšířit rozsah jednotného platebního rozkazu na národní spory, s cílem zajistit rovné zacházení pro všechny, předcházet narušování hospodářské soutěže mezi hospodářskými subjekty v souladu se stanoviskem EHSV k Zelené knize a zajistit jeho slučitelnost se zásadou proporcionality a subsidiarity.

1.6 Text zcela jasně zavádí platební rozkaz jako volitelný, neboť věřitel si vždy může zvolit odlišný, formálnější postup stanovený vnitrostátním právem. I v tomto bodě Komise bere v úvahu stanovisko EHSV.

1.7 Při definování platebního rozkazu Komise dodržovala následující základní zásady:

- a) co nejjednodušší procedura platebního rozkazu prostřednictvím využívání standardních formulářů;
- b) nezkoumá se skutková podstata nároku;
- c) nepožaduje se předkládání důkazů;

⁽¹⁾ COM(2004) 173 final ze dne 19.3.2004.

⁽²⁾ Úř. věst. C 19 ze dne 23.1.1999.

⁽³⁾ COM(2002) 746 final ze dne 20.12.2002, zpravodaj: pan Frank von Fürstenwerth (Úř. věst. C 220 ze dne 16.9.2003).

- d) dostatečná ochrana práv žalované strany;
- e) nemožnost odvolání;
- f) vynutitelnost;
- g) zastupování právníkem nesmí být povinné.

1.8 Komise rovněž zajišťuje vzájemnou výměnu informací mezi soudy, které jsou oprávněny vydávat evropské platební rozkazy v různých členských státech. Tyto informace musí být pravidelně aktualizovány.

1.9 Výbor vítá, že Spojené království a Irsko uvažují o možnosti se k dotyčnému systému připojit tak, jak tomu bylo u podobných iniciativ v minulosti. S cílem zajistit hladší fungování nyní navrhovaného systému by však Výbor upřednostnil, kdyby Dánsko zcela neodmítlo účast v implementaci tohoto nařízení, a doufá, že v budoucnosti budou překážky pro jeho plné členství v jednotném evropském soudním prostoru.

1.10 Územní rozsah tohoto návrhu může způsobit potíže při jeho implementaci. Tyto potíže lze překonat uvážením i) specifických vlastností určitých území, uvedených v článku 299 Smlouvy zakládající evropské společenství, a ii) odpovědností přijatých některými členskými státy vzhledem k těmto regionům. Mělo by proto být zdůrazněno, že neohledě na skutečnou implementaci platebního rozkazu musí relevantní národní úřady jmenovat příslušné orgány pro plnění těchto úkolů jménem státu a tím zajistit legitimitu těchto orgánů.

2. Precedenty a souběžné iniciativy

2.1 Orgány Společenství včetně Evropského parlamentu ⁽¹⁾ a EHSV ⁽²⁾ již dlouho v různých dokumentech vyjadřovaly své záměry standardizovat a zjednodušit občanskoprávní řízení s cílem zajistit rychlejší a efektivnější zjednání spravedlnosti.

2.2 Komise rovněž v odezvě na tyto snahy, vyjádřené hlavně hospodářskými subjekty, odborníky a spotřebiteli, již dlouho uvažovala o nejlepším způsobu provedení. Zvláště významný byl pokrok dosažený v průkopnické oblasti spotřebitelského práva ⁽³⁾.

2.3 Bylo však jasné, že *Zelená kniha o evropském platebním rozkazu a o opatřeních ke zjednodušení a zrychlení sporů o malé pohledávky* tento problém pojednává se zaměřením na potenciální legislativní iniciativu.

⁽¹⁾ Viz usnesení EP A2-152/86 ze dne 13.3.1987, A3-0212/94 ze dne 22.4.1994 a A-0355/96 ze dne 14.11.1996.

⁽²⁾ Viz zejména stanovisko k Zelené knize o přístupu spotřebitele k právní ochraně (zpravodaj: pan Ataíde Ferreira, Úř. věst. C 295 ze dne 22.10.1994) a stanovisko ve věci jednotný trh a ochrana spotřebitele: příležitosti a překážky (zpravodaj: pan Ceballos Herrero, Úř. věst. C 39 ze dne 12.2.1996).

⁽³⁾ V této souvislosti viz následující dokumenty:

- Sdělení Komise o odškodnění spotřebitele (COM(84) 692 final ze dne 12.12.1984) a doplňující sdělení na stejné téma (COM(87) 210 final ze dne 7.5.1987) v doplňku 2/85 k Buletinu Evropských společenství.
- Sdělení Komise o novém podnětu politiky ochrany spotřebitele (COM(85) 314 final ze dne 23.7.1985) v Úř. věst. C 160 ze dne 1.7.1985.
- Akční plán Komise ze dne 14. února 1996 (COM(96) 13 final).
- Sdělení Komise K účinnějšímu vynášení a vynuocování rozsudků v Evropské unii (COM(97) 609 final ze dne 22.12.1997, Úř. věst. C 33 ze dne 31.1.1998).
- Zelená kniha o přístupu spotřebitelů k právní ochraně a urovnávání sporů spotřebitelů na jednotném trhu (COM(93) 576).
- Zelená kniha o alternativním rozhodování sporů v občanském a obchodním právu (COM(2002) 196 final ze dne 19.4.2002).

2.4 Tato iniciativa je částí řady extrémně důležitých opatření, která byla přijata v oblasti soudní spolupráce v občanskoprávních záležitostech v posledních letech⁽¹⁾:

2.5 Zvláštní zmínku zasluhuje a pro současný návrh Komise je zvlášť důležité nařízení (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky⁽²⁾, neboť oba tyto texty se dotýkají dvou aspektů téže situace – potřeby jednoduššího a účinnějšího vynucování občanského práva v jednotném prostoru soudnictví.

3. Právní nástroj a právní základ

3.1 V souladu s většinou iniciativ přijatých v této oblasti se Komise rozhodla navrhnout použití nařízení a jako právní základ zvolila čl. 61 písm. c) a článku 65 Smlouvy.

3.2 Ve svém dřívějším stanovisku EHSV použití nařízení rozhodně schválil, a proto toto rozhodnutí Komise plně podporuje.

3.3 EHSV také plně schvaluje právní základ zvolený Komisí, pokud přesahuje pouhý formální výklad příslušných právních pojmů. Jedině takto odpovídá cíli vytvořit jednotný soudní prostor v EU.

4. Všeobecné připomínky

4.1 EHSV vítá daný návrh nařízení, který, jak bylo řečeno, přebírá většinu jeho připomínek ohledně *Zelené knihy o evropském platebním rozkazu a o opatřeních ke zjednodušení a zrychlení sporů o malé pohledávky*, a jež je naprosto správně zaměřený na implementaci práva stanoveného v článku 47 Charty základních sociálních práv EU.

(¹) Ta zahrnují:

- Doporučení Komise ze dne 12. května 1995 o platebních lhůtách v komerčních transakcích a související sdělení Komise (Úř. věst. L 127 ze dne 10.6.1995 a Úř. věst. C 144 ze dne 10.6.1995).
- Směrnice 98/27/ES ze dne 19. května 1998 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. L 166 ze dne 11.6.1998, s. 51).
- Směrnice 2000/35/ES ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích (Úř. věst. L 200 ze dne 8.8.2000).
- Nařízení (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I) (Úř. věst. L 12 ze dne 16.1.2001). Zpravodaj EHSV: pan Malosse, Úř. věst. C 117 ze dne 26.4.2000).
- Nařízení (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech (Úř. věst. L 174 ze dne 27.6.2001); stanovisko EHSV k tomuto tématu, zpravodaj: pan Bataller, Úř. věst. C 139 ze dne 11.5.2001).
- Program opatření pro implementaci zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. C 12 ze dne 15.1.2001).
- Nařízení (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. L 160 ze dne 30.6.2000); stanovisko EHSV k tomuto tématu, zpravodaj: pan Ravoet, Úř. věst. C 75 ze dne 15.3.2001).
- Nařízení (ES) č. 1347/2000 ze dne 29. května 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti obou manželů k dětem (Úř. věst. L 160 ze dne 30.6.2000); stanovisko EHSV k tomuto tématu, zpravodaj: pan Braghin, Úř. věst. C 368 ze dne 20.12.1999).
- Nařízení (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (Úř. věst. L 160 ze dne 30.6.2000); stanovisko EHSV k tomuto tématu, zpravodaj: pan Bataller, Úř. věst. C 368 ze dne 20.12.1999).
- Rozhodnutí Rady ze dne 28. května 2001, které zřizuje Evropskou soudní síť v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 174 ze dne 27.6.2001); stanovisko EHSV k tomuto tématu, zpravodaj: pan Retureau, Úř. věst. C 139 ze dne 11.5.2001).
- Sdělení Komise, které se týká nového právního rámce pro platby na jednotném trhu (COM(2003) 718 final ze dne 2.12.2003); stanovisko EHSV k tomuto tématu, zpravodaj: pan Ravoet, Úř. věst. C 302 ze dne 7.12.2004).

(²) COM(2002) 159 final, Úř. věst. C 203 ze dne 27.8.2002; stanovisko EHSV k tomuto tématu, zpravodaj: pan Ravoet, Úř. věst. C 85 ze dne 8.4.2003).

4.2 EHSV naléhavě žádá Komisi o zvážení možnosti rozšířit působnost tohoto návrhu nařízení pro celý Evropský hospodářský prostor.

4.3 Nutnost zavedení evropské procedury rychlého vymáhání nesporných pohledávek je dobře doložena v odezvách různých členských států na výše uvedenou Zelenou knihu, stejně jako obava o zaručení dostatečné ochrany práv dlužníků, jimž bude platební rozkaz vydán.

4.3.1 EHSV nicméně soudí, že návrh Komise by mohl jen získat, pokud by zahrnul statistiky o očekávaném počtu sporů litigantů z různých států i z téhož státu, které by se staly subjektem nově navrhovaného nástroje. Dále by měl obsahovat analýzu nákladů a přínosů zavedení tohoto nástroje, což je námět, ke kterému důvodová zpráva Komise mlčí.

4.4 EHSV ve svém stanovisku k dotyčné Zelené knize zejména uvedl, že: „Při formulování evropského postupu pro vymáhání malých nároků je klíčovým cílem definovat vhodná opatření k urychlení takovýchto sporů, aniž by byly současně ohroženy záruky dané dotyčným stranám podle právních norem.“

4.5 EHSV se domnívá, že návrh nařízení představuje vyváženou odezvu na tyto dva požadavky, tj. požadavek rychlého vymáhání pohledávky a požadavek záruky ochrany práv žalované strany, i když je nutno tento návrh pečlivě a podrobně revidovat tak, aby mohl dosáhnout svého cíle efektivněji.

4.6 EHSV nicméně zdůrazňuje, že se musí dbát na to, aby podniky nevyužívaly platební rozkazy jako roušku pro méně správné postupy, jako je např. nátlak a vymáhání pohledávek vzniklých nedodržováním předpisů o ochraně spotřebitelů. Podobně je důležité zajistit, aby přijatá procedura nevedla k případům koluze mezi podniky v různých členských státech, které by využívaly nesporné platební rozkazy jako záminku k převodům peněz pochybného původu nebo dokonce peněz z trestné činnosti, čímž by využívaly právní procedury k praní špinavých peněz.

4.7 EHSV rovněž zdůrazňuje, že významný počet soudních řízení vymáhání pohledávek, dokonce i nesporných, je spojen s agresivní či zavádějící reklamou, která propaguje výrobky přesvědčováním spotřebitelů, že jejich nákup a používání či spotřeba výrobků nepovede ke zvýšení jejich nákladů, nebo pokud ke zvýšení nákladů povede, pak jen v míře, která se nedotkne rodinného rozpočtu.

4.8 EHSV se proto domnívá, že návrh nařízení se dotýká pouze jednoho aspektu mnohem širší a komplexnější problematiky. V souladu s tím opět naléhavě žádá Komisi o návrh legislativy definující odpovědnost dodavatelů v případech nadměrného zadlužení domácností v důsledku jejich nekalých postupů⁽¹⁾.

4.9 Komise zvažuje možnost souběžného používání platebního rozkazu spolu s dalšími stejnými postupy k témuž účelu stanovenými ve vnitrostátní legislativě členských států.

4.9.1 EHSV se však domnívá, že by měl být jen jeden platební rozkaz, a to konkrétně procedura stanovená a upravená předkládaným návrhem nařízení. Z povahy věci musí být toto nařízení pokládáno za nejvhodnější pro danou situaci, neboť jinak by ztratilo svou legitimitu. V souladu s tím by v případě přijetí tohoto nařízení měly platební rozkazy stanovené ve vnitrostátním právu některých členských států pozbýt účinnosti.

⁽¹⁾ Viz informační zprávu a stanovisko EHSV o nadměrném zadlužení domácností (zpravodaj: pan Ataíde Ferreira, Úř. věst. C 149 ze dne 21.6.2002).

4.9.2 Evropský platební rozkaz by měl být volitelný pouze tehdy, pokud by existoval společný alternativní postup, a ne pokud je touto alternativou národní platební rozkaz.

4.9.3 Z těchto důvodů by vysvětlující memorandum a bod odůvodnění 8 měly být v návrhu přeformulovány tak, aby jasně stanovily, že evropský platební rozkaz je alternativou pouze jiného společného postupu, ať souhrnného či řádného, a není alternativou žádného obdobného národního postupu.

4.10 Návrh často používá pojem „dlužník“ s odkazem na osobu, které je evropský platební rozkaz vydán. EHSV se domnívá, že tento pojem je nesprávný, neboť vyvolává představu, že osoba, které je platební rozkaz vydán, je dlužníkem, zatímco až do vydání platebního rozkazu, striktně vzato, neexistuje žádný dlužník a dotyčná osoba se jím nikdy nemusí stát.

4.10.1 EHSV se proto domnívá, že pojem „dlužník“ by měl být všude nahrazen pojmem „žalovaná strana“, aby byl používán stejný termín v celém textu.

4.11 Všechny časové lhůty stanovené v návrhu by měly být vyjadřovány spíše ve dnech než v týdnech. Ze zřejmých důvodů právní jistoty by měla být jasně určena pravidla pro počítání dnů a nezapočítávané dny (např. dny, kdy soud nejedná, státní svátky, soboty a neděle). EHSV navrhuje využít pravidel stanovených v článku 80 a v člancích následujících jednacího řádu Soudního dvora.

4.12 V procesním právu jsou „běžná řízení“ a „řádná řízení“ dva různé pojmy. V některých členských státech je velký rozdíl mezi běžným řízením a zvláštním řízením. O zvláštní řízení se jedná, pokud zákon stanoví zvláštní procedury pro konkrétní typy sporů, a je běžné ve všech ostatních případech. Běžné řízení může být souhrnné, řádné nebo zkrácené, v závislosti na hodnotě pohledávky či nároku.

4.12.1 V návrhu se pojem „řádné řízení“ vyskytuje zřídka a bez tohoto rozlišení. Čl. 2 odst. 2 odkazuje na řádné řízení jako na řízení odlišné od souhrnného řízení. Čl. 6 odst.5, článek 8 a článek 12 používají pojem „řádná procedura/řádné řízení“ ve smyslu „běžné řízení“.

4.12.2 Proto by měl být pojem „řádná procedura/řádné řízení“ použitý v čl. 6 odst. 5, článku 8 a článku 12 nahrazen pojmem „běžný postup/běžné řízení“.

5. Konkrétní připomínky

5.1 Článek 2 – Evropský platební rozkaz

5.1.1 Věta „nesporná finanční pohledávka konkrétní částky, která se stala splatnou“ by měla být nahrazena větou „nesporná finanční pohledávka konkrétní čisté částky, která se stala splatnou“.

5.1.2 K tomu, aby byla konkrétní pohledávka vymahatelná, musí jít o konkretizovaný obnos, který musí být čistý, a tato pohledávka již musí být splatná. Tento pojem je velmi jasně vymezen v různých právních systémech a měl by zde být zachován s cílem zajistit větší právní jistotu při výkonu práva.

5.2 Článek 4 – Podmínky vydání evropského platebního rozkazu

5.2.1 V čl. 4 odst. 1 by měla být změněna věta „...pokud jsou splněny požadavky stanovené v člancích 1, 2 a 3“, neboť články 1 a 2 ve skutečnosti neodkazují na požadavky. Článek 1 definuje rozsah působnosti nařízení a článek 2 stanovuje postup, který nařízení zavádí.

5.2.1.1 EHSV proto navrhuje následující znění: „...pokud jsou splněny podmínky a požadavky stanovené v člancích 1, 2 a 3.“

5.2.2 Čl. 4 odst. 2 umožňuje soudům vyžadovat od poškozeného doplnění nebo opravu žádosti.

5.2.2.1 V zájmu právní jistoty a hospodárnosti postupu žádá EHSV Komisi o převedení této možnosti na povinnost, přinejmenším v případech, kdy žádost obsahuje zjevné chyby nebo opomenutí.

5.2.2.2 Kromě toho by návrh měl stanovit konkrétní lhůtu, v případě nutnosti krátkou, pro splnění tohoto požadavku soudu poškozeným. Pokud poškozený ve stanovené lhůtě svou žádost neopraví, bude zamítnuta bez dalšího uvážení.

5.3 Článek 5 – Zamítnutí žádosti

5.3.1 Procesní právo obecně připouští námitky či odvolání vůči rozhodnutí zamítnout žádost o platební rozkaz. Čl. 5 odst. 2 má však zajistit, že takové rozhodnutí nelze žádným způsobem napadnout.

5.3.2 Ze způsobu pojetí platebního rozkazu a ze skutečnosti, že jde o postup volitelný (což znamená, že nic nebrání využití jiných soudních procedur), vyplývá, že takové odvolání je zbytečné.

5.3.3 Z tohoto hlediska by čl. 5 odst. 2 měl znít: „Proti zamítnutí žádosti o evropský platební rozkaz nelze vznášet námitky nebo odvolání“, aby byl v souladu s informací uvedenou ve vysvětlujícím memorandu.

5.4 Článek 6 – Evropské platební oznámení

5.4.1 Z druhé věty čl. 6 odst. 2 vyplývá, že pokud je adresa žalované strany (jak je uvedeno výše, pojem „dlužník“ byl nahrazen pojmem „žalovaná strana“) s jistotou známa, jsou metody doručení bez potvrzení o převzetí žalovanou stranou přijatelné.

5.4.1.1 EHSV upozorňuje Komisi na skutečnost, že věta „pokud je adresa žalované strany s jistotou známa“ je příliš vágní a mohla by vést k situacím velké právní nejistoty se škodlivými důsledky pro žalovanou stranu.

5.4.1.2 Některé členské státy mají pro doručování systém stanovení adresy. V rámci tohoto systému platí, že pokud je oznámení smluvní stranou na tuto adresu doručeno, má se za to, že bylo doručeno, a proto není třeba potvrzení o doručení. EHSV se domnívá, že zřízení adresy pro doručování není dostačující pro splnění požadavku „s jistotou znát adresu“.

5.4.1.3 Jestliže je tento systém, tj. nepožadování potvrzení o přijetí žalovanou stranou, spojen se systémem zabavování zboží při neprovedené platbě dříve, než je oznámení skutečně doručeno žalované straně, může se stát, že se žalovaná strana dozví o platebním rozkazu až v okamžiku, kdy je vykonán a příslušné zboží je zabaveno.

5.4.1.4 EHSV se domnívá, že je nutno vyloučit⁽¹⁾ tyto vážné situace, které působí potíže osobám, jejichž zboží je zabaveno, aniž jim byla dána příležitost této situaci čelit. EHSV proto navrhuje, jak je zdůrazněno ve stanovisku EHSV k výše uvedené Zelené knize, aby metody doručování bez potvrzení o přijetí žalovanou stranou nebyly přípustné a aby proto byla věta „pokud adresa žalované strany není s jistotou známa“ z konce čl. 6 odst. 2 vypuštěna.

5.4.2 Lhůta tří týdnů stanovená v čl. 6 odst. 3 písm. b) by měla být vyjádřena ekvivalentním počtem dnů, tak aby bylo snazší vypočítávat dané časové období.

5.4.3 V portugalské verzi návrhu a v některých dalších verzích by měla být vyjasněna povaha časového rámce stanovená v čl. 6 odst. 5, např. v portugalské verzi by měl být za slovem „prazo“ (lhůta) přidán výraz „de prescrição“ („promlčecí“).

5.4.4 Ve svém stanovisku k výše uvedené Zelené knize EHSV rovněž doporučil Komisi, „aby daný právní nástroj specifikoval důsledky neposkytnutí informací o odvolání“.

5.4.4.1 Předkládaný návrh žádné takové ustanovení neobsahuje, a tak EHSV opět naléhavě žádá Komisi o vypracování ustanovení k tomuto účelu.

5.5 Článek 8 – Účinek žalobní odpovědi

5.5.1 Podle EHSV není z návrhu jasné, že jakmile byla podána žalobní odpověď, musí řízení pokračovat v souladu s občanskoprávními předpisy členských států, aniž by příslušné strany musely vyvolat jakékoli další řízení.

5.5.2 V čl. 8 odst. 1 by proto měla být za formulaci „řízení musí pokračovat“ přidána věta „automaticky, bez nutnosti vyvolávat nové postupy“.

5.6 Článek 9 – Evropský platební rozkaz

5.6.1 Analogicky k čl. 6 vyplývá z článku 9, odst. 2, z druhé věty, že pokud je adresa žalované strany s jistotou známa (i zde byl pojem „dlužník“ nahrazen pojmem „žalovaná strana“), jsou přijatelné metody doručení bez potvrzení o převzetí žalovanou stranou.

⁽¹⁾ Nařízení (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, ve 14. článku stanovuje, že dlužníku může být rozkaz doručen bez potvrzení o jeho převzetí dlužníkem, ale nepokládá to za přijatelné, jestliže adresa dlužníka není s jistotou známa. Námitky vznesené EHSV v tomto stanovisku a ve k stanovisku EHSV k příslušné Zelené knize se týkají pouze okolností uvedených pod písmeny c), d) a e).

5.6.2 EHSV upozorňuje Komisi na skutečnost, že věta „pokud je adresa žalované strany s jistotou známa“ je příliš vágní a mohla by vést k situacím velké právní nejistoty se škodlivými důsledky pro žalovanou stranu.

5.6.3 Z tohoto důvodu se EHSV domnívá, že zde platí přesně stejný návrh, jaký byl učiněn vzhledem k článku 6, tj. aby metody doručování bez potvrzení o přijetí žalovanou stranou nebyly přípustné a aby proto věta „pokud adresa žalované strany není s jistotou známa“ byla z konce čl. 9 odst. 2 vypuštěna.

5.7 Článek 11 – Odpor vůči evropskému platebnímu rozkazu

5.7.1 Pokud Komise přijme návrh EHSV, aby metody doručování bez potvrzení o přijetí žalovanou stranou nebyly přípustné, měl by být z důvodu zajištění konzistentnosti vypuštěn čl. 11 odst. 4 písm. a) bod i.

5.7.2 Výraz „jedná okamžitě“ v poslední větě čl. 11 odst. 4 je velmi vágní a umožňuje mnoho různých výkladů.

5.7.2.1 S cílem zajistit právní jistotu proto EHSV navrhuje, aby Komise vymezila časový limit, během něhož musí být práva stanovená v čl. 11 odst. 4 vykonána.

5.8 Článek 12 – Účinky podání odporu

5.8.1 Jak je uvedeno vzhledem k článku 8, z návrhu není jasné, že jakmile byla žalobní odpověď podána, musí řízení pokračovat v souladu s občanskoprávními předpisy členských států, aniž by příslušné strany musely vyvolat jakékoli další řízení.

5.8.2 Proto by za formulaci „řízení musí pokračovat“ měla být přidána věta „automaticky, bez nutnosti vyvolávat nové postupy“.

5.9 Článek 13 – Právní zastoupení

5.9.1 EHSV se domnívá, že ustanovení nepovinného zastupování právníkem nebo jiným právním odborníkem může být přípustné pouze v případech, kdy je hodnota nároku či pohledávky dostatečně nízká a nemělo by smysl vynakládat další výdaje na najímání odborníka tohoto druhu.

5.9.2 Na rozdíl od práva některých členských států však návrh nestanovuje stropy pro používání postupu platebního rozkazu. Důsledkem toho je, že platební rozkaz by mohl být využíván k vymáhání velkých pohledávek, které podle práva některých členských států musí povinně probíhat formou řádných řízení, pokud je vyjádřen odpor.

5.9.3 Za těchto okolností není pro právní odborníky rozumné, aby se nechali zaangažovat na případech předávaných k běžnému občanskoprávnímu řízení. Ve skutečnosti při vyplňování navrhovaného odpovědního formuláře je žalovaná strana žádána nejen o prohlášení, zda dotyčnou pohledávku uznává, či nikoli, ale rovněž o vyjádření odporu ohledně celé pohledávky v její úplnosti, nebo vzhledem k hlavnímu nároku, nebo pouze vzhledem k úrokům, nebo vzhledem k nákladům. Pokud dlužník vyplní tento formulář, mohl by neúmyslně oslabit obranu, kterou by mohl přijmout jeho právní zástupce, kdyby byl do věci zapojen od počátku řízení.

5.9.4 Na druhou stranu by ustanovení o nepovinném zastupování právním odborníkem mohlo mít negativní dopad v případech, kdy postavení sporných stran je velmi nerovné spotřebitelé vůči odborníkům, velké podniky proti malým nebo rodinným podnikům).

5.9.5 Z těchto důvodů EHSV doporučuje Komisi uvážit ustanovení zastupování právníkem nebo jiným právním odborníkem jako povinné v případech, kdy pohledávka přesahuje určitou stanovenou částku (např. 2 500 eur).

5.10 Článek 14 – Náklady

5.10.1 EHSV se domnívá, že k článku 14 by měl být přidán odstavec 2 ve znění: „Za postup evropského platebního rozkazu nebude účtován žádný poplatek, pokud nebude podána žádná žalobní odpověď nebo odpor.“

5.10.2 Vzhledem k tomu, že postup platebního rozkazu je postupem mimosoudním, se navrhuje, aby byl stanoven jednotný počáteční malý poplatek, nezávislý na výši pohledávky.

5.10.3 Pokud to bude shledáno jako nevhodné, nařízení by mělo jasně uvést, že se v předkládaném případě⁽¹⁾ použije národní legislativa transponující směrnici 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003 o přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech.

5.11 Přílohy: Formuláře

5.11.1 Navržený systém záleží na využívání formulářů reprodukováných v přílohách 1, 2 a 3⁽²⁾. Příslušné postupy mohou probíhat hladce, pouze pokud tyto formuláře budou sloužit svému účelu.

5.11.2 EHSV má důvody k pochybnostem o účinnosti a vhodnosti těchto formulářů v přeshraničních sporech.

5.11.3 Například pokud italská společnost, jíž dluží peníze polský spotřebitel, podá žádost o evropský platební rozkaz italskému soudu, bude polskému spotřebiteli zasláno platební oznámení v italštině či polštině? Pokud v italštině, jak bude zaručeno, že mu polský spotřebitel porozumí a že bude schopen rozhodnout o podání žalobní odpovědi? Pokud platební oznámení bude doručeno v polštině, kdo bude odpovídat za jeho překlad?

5.11.4 Poškozený musí nejen zatrhnout příslušná políčka formuláře, ale též musí přidat písemné informace. Kdo bude odpovídat za jejich překlad? A kdo potvrdí, že překlad je přesný?

(1) Úř. věst. L 26 ze dne 31.1.2003, s. 41.

(2) Příloha 1 obsahuje formulář žádosti o evropský platební rozkaz (podle článku 3 návrhu nařízení). Příloha 2 obsahuje evropské platební oznámení (podle článku 6 návrhu nařízení) a odpovědní formulář odpovědi na evropské platební oznámení (podle článku 7). Příloha 3 obsahuje evropský platební rozkaz (podle článku 9 návrhu nařízení) a odpovědní formulář na evropský platební rozkaz (podle článku 11).

5.11.5 Nařízení č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech výše uvedené obavy nezmírňuje, a to v důsledku spíše neformální a neuspěchané povahy nyní přezkoumávaného postupu evropského platebního rozkazu.

5.11.6 I když by totiž výše uvedený hypotetický polský spotřebitel obdržel evropský platební rozkaz ve své mateřštině, jakým jazykem by měl podat žalobní odpověď? Kdo by ji přeložil z polštiny do italštiny? Pokud tento spotřebitel naopak neobdrží platební oznámení v polštině, mohl by je, právně řečeno, odmítnout přijmout. Jakákoliv situace této povahy by mohla vytvářet překážky, které by snižovaly rychlost postupu evropského platebního rozkazu.

5.11.7 EHSV proto žádá Komisi o zvážení nejúčinnějšího způsobu zajištění, že využívání těchto formulářů v přeshraničních sporech neohrozí rychlé vymáhání pohledávek nebo právo žalované strany na obranu.

5.11.8 EHSV se rovněž domnívá, že kromě odpovědního formuláře jsou všechny ostatní formuláře příliš komplikované na to, aby je mohly vyplnit osoby bez odborného právního vzdělání.

5.11.9 Řada pojmů (povinná úroková míra, % nad základní sazbu ECB, platební rozkaz, věta „může být od Vás vymáháno“) by neodborníkům nemusela být jasná. Jelikož Komise navrhuje učinit právní zastupování jako nepovinné (ačkoli EHSV se domnívá, že tak by tomu mělo být jen v případě malých obnosů), je nutné zajistit, aby uživatelé formulářům rozuměli a mohli je správně vyplnit.

5.11.10 Přinejmenším v Portugalsku se pojmy „arrendamento“ („pronajmout si“) a „aluguer“ („najmout si“) vztahují ke dvěma odlišným situacím (nemovitý majetek se pronajímá, movitý majetek se nájímá). V portugalské verzi bodu 8.2 žádosti o evropský platební rozkaz a v bodu 9.3 evropského platebního oznámení by termín „contrato de locação“ měl být proto používán pro movitý majetek. Měla by být také zkontrolována terminologie použitá v jiných jazykových verzích vzhledem k pojmům používaným v občanském právu členských států.

5.11.11. Pro neodborníka bude velmi obtížné vyplnit bod 11 žádosti o evropský platební rozkaz a bod 12 evropského platebního oznámení. EHSV navrhuje, aby tuto záležitost analyzovaly soudy příslušné pro místa pobytu poškozeného a žalované strany.

V Bruselu dne 9. února 2005.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního
výboru
Anne-Marie SIGMUND